

Familjecentralen Skogstorp

Samarbete med familjen i fokus!

FoU-enheten
Katarina Haraldsson
Bertil Marklund

Familjecentralen Skogstorp
Katarina Einarsson
Susanne Johansson
Susanne Ekman

Tack!

Ett varmt tack till er som på olika sätt bidragit med er kunskap i arbetet med denna rapport.

Anders Bengtsson, Gunilla Gillander, Margareta Gustafsson, Susanne Hörnstein, Lena Lundqvist, Helena Morténus och Maria Pettersson.

Tack för det ekonomiska stödet från Barn- och utbildningsförvaltningen och Socialförvaltningen, Falkenbergs kommun samt FoU-enheten och förvaltningen, Närsjukvården Landstinget Halland.

© 2008 Familjecentralen Skogstorp
Falkenbergs kommun, Närsjukvården Landstinget Halland
www.edu.falkenberg.se/familjecentralen

Grafisk form: Maja Ståhle

Foto: Susanne Ekman

Tryckeri: V-TAB Civiltryckeriet AB, Falkenberg

Copyright: Familjecentralen Skogstorp

ISBN: 978-91-633-3163-3

Beställningsadress:
Familjecentralen Skogstorp
Violvägen 9B
311 33 Falkenberg
0346-121 45

e-post: familjecentralen@edu.falkenberg.se

Innehåll

1.	Inledning	sid 5
2.	Familjecentralstanken - En 40-årig historia	sid 7
3.	Det var så här det började	sid 9
4.	Nu kör vi igång.....	sid 14
5.	Samverkan	sid 18
6.	Verksamheten på Familjecentralen Skogstorp	sid 20
7.	Två år efter starten - Hur gick det sen?	sid 23
8.	Avslutande reflektion och framtidstankar	sid 33
9.	Referenser	sid 35

Förord

Familjecentralen Skogstorp startade 2005, som ett samarbete mellan Landstinget Halland, Barn- och utbildningsförvaltningen och Socialförvaltningen i Falkenbergs kommun. Målsättningen med verksamheten var att stärka familjens egna resurser, genom att öka tilltron till den egna förmågan och nå större självständighet. Därigenom också arbeta förebyggande och nå familjer i behov av stöd i ett tidigt skede.

Familjecentralen har på kort tid blivit en etablerad och uppskattad verksamhet som utgår från ett folkhälsoperspektiv med inriktning främst på generellt hälsofrämjande och förebyggande arbete. Barnhälsovård, öppen förskola och socialtjänst har sammanfogats till en helhet genom en engagerad och kompetent personalgrupp.

Redan innan start bestämdes att verksamheten skulle utvärderas kontinuerligt. Våren 2007 gjordes en enkätundersökning och under arbetet med sammanställningen av denna lyfte personalgruppen tanken på att skriva en mer omfattande rapport om familjecentralen. Driftsgruppen ser detta arbete som värdefullt och utvecklande för verksamheten och att rapporten kommer att bli ett underlag i diskussionen om ytterligare satsningar på familjecentraler i kommunen.

Falkenberg 2008-05-08

Driftsgruppen

Gunilla Gillander, Rektor Skogstorpsområdet
Barn- och utbildningsförvaltningen
Falkenbergs kommun

Maria Pettersson, Verksamhetschef
Vårdcentralen Gruebäck
Närsjukvården Landstinget Halland

Susanne Hörnstein, Sektionschef
Individ- och familjeomsorgen
Socialförvaltningen
Falkenbergs kommun

1. Inledning

”Ett barn - det är varje människa i världen under 18 år”

I FN:s konvention om barnets rättigheter - barnkonventionen fastställs bland annat att barnets bästa ska sättas i främsta rummet samt att barn och unga har rätt till bästa uppnåeliga hälsa.

Folkhälsa – Goda uppväxtvillkor för barn och unga

Svenska barn har i ett internationellt perspektiv en mycket god hälsa. Det finns dock tydliga sociala skillnader bland barn när det gäller hälsa. Fysiska hälsoproblem är 60 procent vanligare och psykiska problem 70 procent vanligare bland socialt mindre gynnande barn i jämförelse med mer gynnade barn.

I Sverige såväl som i hela EU är den vanligaste hushållstypen två vuxna och två barn. I Sverige och Storbritannien finns flest andel barnhushåll med bara en vuxen. De allra flesta barn i Sverige, ca 73 %, i åldern 0 -17 år lever tillsammans med båda sina föräldrar. Näst vanligast för barn i Sverige är att leva med en ensamstående mamma, nästan vart femte barn gör det. När det gäller förskolebarn lever ca 85 % av alla barn i Sverige med båda sina föräldrar.

I regeringens proposition ”Mål för folkhälsan” handlar ett av 11 målområden om Trygga och goda uppväxtvillkor. I Hallands folkhälsopolicy återfinns samma mål - Goda uppväxtvillkor. Ur ett främjande perspektiv är en god och trygg relation mellan barn och föräldrar under de första åren i barnets liv ett skydd mot framtida påfrestningar och ger ökade förutsättningar för en god psykisk hälsa och välfärd. Samma gäller även omvänt - dagens hälsoproblem hos vuxna grundläggs i barn- och ungdomsåren varför samhället måste satsa mycket mer på barn och ungdomar idag för att förebygga framtida hälsoproblem.

Några av de viktigaste påverkbara riskfaktorerna för ohälsa under uppväxtåren beträffande psykisk ohälsa är:

- bristande socialt stöd för föräldrarna och
- bristande anknytning mellan barn och föräldrar/vårdgivare

Enligt barnkonventionen har även de allra yngsta barnen egna mänskliga rättigheter i lika hög grad som äldre barn och ungdomar och enligt konventionen synliggörs föräldrarnas ansvar för att garantera barnets egna mänskliga rättigheter.

Stress har blivit ett samhällsproblem för både vuxna och barn i dagens samhälle. I en undersökning av Barnombudsmannen beskriver flera barnhälsovårdsteam i landsting/regioner att föräldrar idag pressas av upplevda krav. Det är svårt att få balans mellan föräldraskap, karriär, fritidsaktiviteter, hemmet och sig själv. Stödjande insatser riktade till barnets föräldrar är därför en samhällsangelägenhet.

Socialt nätverk

Att ha tillgång till olika sociala nätverk såsom vänner, grannar, släktingar, olika former av organisationer och offentlig service av olika slag har betydelse för relationerna inom familjen och för barnets utveckling. Av störst betydelse är hur tillfredsställelsen med det sociala stödet och nätverket är och inte storleken på nätverket i sig. Mammans tillgång till socialt nätverk är en skyddsfaktor för stress och underlättar också för henne att ge barnet en stimulerande miljö. Om föräldrar har tilltro till sig själva i rollen som föräldrar ökar också chansen för att barnet ska utvecklas positivt.

Hälsofrämjande och förebyggande insatser

För att stärka hälsa och välbefinnande är generella insatser riktade mot alla barn och föräldrar viktiga. Ur ett befolkningsperspektiv har detta också visat sig ge bäst resultat. Ett sätt är att skapa bra miljöer utanför hemmiljön. Här spelar bl.a. barnhälsovården samt förskolan en viktig roll. Utmaningen vid generella insatser är att nå alla barn och föräldrar. Gör man det ökar också förutsättningen att identifiera de barn och föräldrar som av någon anledning behöver ett extra stöd. I regeringens proposition "En förnyad folkhälsopolitik" betonas också det hälsofrämjande inslaget i det förebyggande folkhälsoarbetet.

Lokala handlingsplaner

I Barn och ungdomspolicyn för Falkenbergs kommun står att läsa att denna handlingsplan skall öka förutsättningarna för god hälsa och goda livsvillkor samt stärka samarbetet mellan primärvården och Falkenbergs kommun. Inriktningen skall vara att bejaka barn- och ungdomstiden samt underlätta att bli vuxen. I Falkenbergs folkhälsoplan är ett mål att samverka mellan föräldrar, BVC, förskolan och skolan skall öka. Måldokumentet har samma anda - arbeta för goda uppväxtvillkor i Falkenberg. Ett konkret sätt blev att starta en familjecentral i Skogstorp.

2. Familjecentralstanken – En 40-årig historia

Familjecentralstanken har en snart 40-årig historia. Redan i slutet på 1960-talet föreslogs att social, medicinsk och pedagogisk kompetens skulle samverka, samordna och helst samlokalisera sitt arbete för små barn och deras föräldrar. Flera statliga utredningar påpekade under 1970-talet nödvändigheten av samverkan mellan professionella från olika yrkesområden i ett förebyggande, rådgivande och stödjande arbete för att kunna tillgodose olika behov och uppnå samhällets mål för barn och barnfamiljer. ”Lagarbete” skulle vara ledstjärnan för det framtida arbetet.

Samverkan och samlokalisering

Flera försöksverksamheter med olika inriktning startade på Socialstyrelsens initiativ och med utgångspunkt i de förslag som framförts i utredningarna. Några gällde samverkan och även samlokalisering mellan mödra- och barnhälsovård och social verksamhet, andra gällde samverkan och samordning mellan barnhälsovård, öppen förskola och social barnavård. Åter andra hade specifika syften, t.ex. att utveckla föräldrautbildning i samverkan mellan flera verksamheter.

Den första familjeservicecentralen (Västra Flemingsberg, Huddinge kommun) startade 1974 som en av dessa försöksverksamheter. I arbetslaget ingick barnsjuksköterska, familjeassistent, förskollärare och fritidsassistent och verksamheten vände sig till förskolebarn och deras familjer i bostadsområdet. I en rapport från verksamheten 1977 framhåller personalen att de vill ”verka för att verksamheten vinner spridning runt om i landet och att beslutsfattare och andra uppmärksammas på att en ny verksamhetsform har växt fram”.

Trots de positiva erfarenheter som fanns från försöksverksamheterna var samverkansförsöken blygsamma under 1980-talet och början av 1990-talet. Det fanns förvisso kommuner och landsting som stödde och underlättade utvecklingen mot samverkan och samordning mellan berörda verksamheter men oftast rörde det två eller tre verksamheter, sällan alla fyra hörnstenarna i den ursprungliga familjecentralstanken. Svårigheter att lösa samlokaliseringen angavs inte sällan som hinder för utveckling av verksamheten. Ibland var säkert skälet lokalmässigt men ofta troligen också att man inte insåg behovet av nära och tät samvaro för att kunna genomföra ett lagarbete. Hos en del professionella fanns säkert också en ängslan inför att lämna en invand arbetsplats och kollegor och för ett arbete tillsammans med andra professioner och under andra förutsättningar.

Utveckling och utbyggnad av familjecentraler

Omkring 1995 inträdde en förändring. Ånyo fick familjecentralstanken stöd i olika statliga och andra utredningar och av bl.a. Socialstyrelsen och Folkhälsoinstitutet. Runt om i landet började de fyra olika verksamheterna, mödra- och barnhälsovård, öppen förskola och socialtjänst att söka sig till varandra för ett förebyggande arbete i samverkan. Utformningen av samverkan skilde sig åt men syftet och målen var gemensamt. Samlokalisering uppnåddes av ett fåtal ännu i slutet på 1990-talet men hos många fler fanns en uttalad strävan att lösa lokalfrågan. Från år 2000 och framåt har utbyggnaden av familjecentraler skett med oförminskad kraft. Föreningen för familjecentraler har för närvarande ca 180 registrerade medlemmar.

Allt fler kommuner och landsting har insett att för att kunna tillgodose behov hos små barn och deras föräldrar krävs samordning och samlokalisering. Det var en tanke för 40 år sedan; idag är det en verklighet.

Halland

I Halland fanns det redan två familjecentraler, en i Laholm och en i Varberg när Familjecentralen Skogstorp i Falkenberg startade. Därefter har även Hylte kommun startat sin första familjecentral. Genom Region Halland har det funnits möjligheter att träffa kollegor för att utbyta erfarenheter på nätverksträffar.

"Samverkan underlättas genom gemensamma lokaler. Helst i samma plan. Även enkla fysiska barriärer, som skilda våningsplan hämmar samverkan. Den skapas inte bara genom formaliserade möten, utan främjas av möjligheter till spontana möten, att "stöta ihop med varandra" i korridorer, foajéer och gemensamma fikarum. De första kreativa idéerna uppstår ofta vid spontana och oplanerade möten."

Att verka tillsammans – en bok om familjecentraler

3. Det var så här det började...

Barn- och utbildningsnämnden tillsammans med social-, kultur- och fritidsnämnden i Falkenbergs kommun och primärvården¹ i Falkenberg fick i uppdrag att ta fram ett underlag för att starta en familjecentral i Skogstorp som ett resultat av ett tidigare projekt i Falkenberg.

Projektgruppens arbete

Projektgruppen som bestod av rektor, kurator, verksamhetschefer från kultur och fritid, primärvården och socialförvaltningen träffades ett flertal gånger. Gruppen deltog i en tvådagars konferens om familjecentraler i Stockholm som anordnades av Föreningen för Familjecentraler. Därefter genomfördes ett nätverksmöte i Skogstorp. Våren 2003 kunde projektgruppen lämna ifrån sig en avrapportering om familjecentralen i Skogstorp. Beslut togs om att familjecentralen skulle placeras "mitt i byn" vilket innebar en viss form av neutralitet, till skillnad från om den placerades i något särskilt bostadsområde.

Skogstorpsområdet

Skogstorpsområdet är beläget utanför Falkenbergs stadskärna, med närhet till både hav, skog och landsbygd. Upptagningsområdet omfattar både villor, bostadsrätter och hyreslägenheter. I området har påbörjats ett generationsskifte, dels genom att det finns ett flertal tomter för nybyggnation dels genom ägarbyte i de äldre villorna. Folkmängden i området uppgår till ca 5800 varav 650 personer med utländsk bakgrund. De flesta med utländsk bakgrund bor framförallt i ett område med hyreslägenheter. Årligen föds ca 50 barn i området. I upptagningsområdet finns förskolor och skolor varav en skola från förskoleklass upp till årskurs 9. Det finns även församlingsaktiviteter, ungdomsverksamheter, ungdomsgård, som också fungerar som skolbibliotek, i Skogstorp med omnejd. Tanken var att de skulle fungera som samarbetspartners och "goda grannar" för familjecentralen.

Familjecentralen – för vem?

Målgruppen för Familjecentralen Skogstorp var från starten alla blivande föräldrar, föräldrar och barn 0-6 år boende i Skogstorp, Morup, Långås och Glommen dvs. primärvårdens geografiska upptagningsområde.

¹ primärvården: 2007-01-01 ändrades begreppet primärvård till närsjukvård. Vi har valt att använda begreppet primärvård i vår rapport.

Lokaler

Falkenbergs kommun använde sig av en befintlig modul som byggdes ut och anpassades efter familjecentralens behov. Byggnadsarbetet pågick under 2004. Grundtanken var en stor och öppen yta för den gemensamma verksamheten, socialtjänst, BVC, MVC och öppen förskola. Övriga utrymmen i form av grupprum, samtalsrum, personalrum, rum för BVC och MVC och expeditioner i nära anslutning. Ljusa lokaler med en gemensam hall som länkar ihop verksamheterna. Distriktsköterskemottagningen kom också att finnas under samma tak.

Avtal

Redan i inledningsskedet skrevs ett avtal gällande Familjecentralen Skogstorp som undertecknades av primärvårdschef, barn- och utbildningschef och socialchef.

Avtalet innehöll;

- Verksamhetens mål
- Delmål
- Styrgrupp – Huvudansvaret för familjecentralens verksamhet och utveckling åligger styrgruppen, vilken består av områdeschefen för primärvårdsförvaltningen samt förvaltningscheferna för barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen. Styrgruppen skall sammanträffa med driftsgruppen minst en gång per år.
- Driftsgrupp – För driften av familjecentralen svarar driftsgruppen bestående av verksamhetschef inom primärvårdsförvaltningen, rektor från barn- och utbildningsförvaltningen och sektionschef inom individ- och familjeomsorg i socialförvaltningen.
- Personalbemanning
- Samordnarens funktion
- Ekonomi
- Uppföljning/Utvärdering
- Avtalstid

"Eftersom det är minst två huvudmän engagerade behövs ett skriftligt avtal som innehåller ramar för verksamheten. Ramarna kan gälla personaltillgång, lokaler, budgetuppföljning, rapportering, uppsägning av avtal, utvärdering, delegation m.m."

Familjecentralen - integrerad verksamhet för barnets bästa

Personal

"Under tiden som lokalerna iordningsställdes rekryterades personal"

Till den **öppna förskolan** knöts en förskollärartjänst på heltid. I tjänsten ingick samordnarfunktion för familjecentralen vilket innebar ett administrativt och ekonomiskt ansvar för verksamheten. Samordnarfunktionen omfattade även att skriva verksamhetsberättelse inklusive kvalitetsredovisning samt att ansvara för verksamhetsträffarna varje vecka.

BVC - Tjänsterna på BVC fanns redan i området på den barnhälsovård som skulle ingå i familjecentralens organisation. Det var 2 BVC/Distriktssköterskor som delade på 0,75 tjänst och en distriktsläkare på 0,10 tjänst. BVC och distriktssköterskemottagningen var en integrerad verksamhet, vilket innebar att distrikts-sköterskorna arbetade med både BVC och distriktsverksamhet.

Till familjecentralen anställdes en **socionom** på 8 timmar/vecka. Övrig tid i veckan arbetade socionomen inom behandlingssektionen på socialförvaltningen. Arbetet som socionom på familjecentralen innebar förebyggande socialtjänst, därmed ingen myndighetsutövning.

MVC - Projektgruppen planerade för en tjänst motsvarande 0,10-0,20 tjänst men än så länge har mödravården inte ingått i verksamheten. I avtalet mellan primärvårdsnämnden, barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden i Falkenberg står det skrivet att det är viktigt att familjecentralen har en så nära kontakt med mödravårdscentralen som möjligt och att primärvården bör verka för en framtida samförläggning av verksamheterna.

*"Samverkan ger tydligare yrkesroller...
Den egna yrkeskompetensen framstår
tydligare när man arbetar nära andra professionella."*

Att verka tillsammans - en bok om familjecentraler

Personalen på Familjecentralen Skogstorp:
Lena Lundqvist, Susanne Johansson, Susanne Ekman, Katarina Einarsson

Enkät före start

Efter rekryteringen träffades personalen och projektgruppen för att tillsammans med FoU-enheten (Forskning och Utvecklingsenheten, Primärvården Halland) sammanställa en enkät som delades ut till de familjer som besökte BVC under tiden november/december 2004. Detta för att få reda på om föräldrarna tyckte det var viktigt med en nära mötesplats för att få stöd i sin föräldraroll. Det var frivilligt att besvara enkäten och svaren behandlades anonymt. Alla familjer som besökte BVC under den begränsade tiden svarade på enkäten (antal 89). Resultatet visade att över 75 % tyckte det var mycket/ganska viktigt att få stöd i sin föräldraroll. Knappt 3 % tyckte inte alls det var viktigt.

I frågan om det kändes viktigt med en mötesplats i den närmaste omgivningen svarade även här drygt 75 % att det var mycket/ganska viktigt med en mötesplats. Övriga svarade mindre viktigt eller inte alls viktigt.

Även personalen fick frågeställningar att besvara som t.ex:

- Vilket/vilka syften tycker du att det finns med att upprätta en familjecentral?
- Vilka förväntningar har du på samarbetet/samverkan inom familjecentralen?
- Hur tror du att familjecentralens arbete kommer att påverka besökarna som kommer till er?
- Hur skulle du önska att samarbetet/samverkan ser ut de kommande 5 åren?

Det var viktigt för var och en i arbetslaget att reflektera över det kommande arbetet på familjecentralen.

Ett axplock från arbetslagets tankar inför starten av familjecentralen

- Förbättra/Förstärka föräldrautbildningen
- En vinst för alla att vi har olika yrkesroller
- Växa i vår roll
- Personalen får en mångsidig bild av barn och föräldrar
- Samarbete med andra
- Att möta alla barn och föräldrar tidigt
- Tidigt se riskfamiljer som behöver stöd
- Korta beslutsvägar
- Närhet till olika verksamheter
- Lättillgänglig resurs för barnfamiljer
- Att vi gemensamt bidrar till en helhetssyn som påverkar arbetet
- Råd, stöd och informationscentrum i familjeangelägenheter
- Att ta tillvara på individens resurser
- Lära oss mer om varandras kulturer
- Positiv mötesplats som stimulerar till ökade sociala kontakter
- Inspirera andra
- Det ska vara roligt att arbeta på Familjecentralen Skogstorp

I startgroparna

"Vem är jag vem är du?"

Den 1/12-04 började samordnaren sin tjänst. Byggnaden var inte färdig och det skulle dröja ytterligare två veckor innan distriktssköterskemottagningen och BVC flyttade in. Men viktigast av allt var att personalen hade träffar tillsammans med en handledare som hade stor kunskap kring öppna förskolan och familjecentraler.

Vid träffarna:

- Lärde vi känna varandra, vem är jag, vem är du
- Införskaffade vi oss kunskap om familjecentraler
- Diskuterades Mål och Syfte
- Granskades FN:s konvention om barns rättigheter
- Planerades hur vi ville utforma vår familjecentral - innehåll, aktiviteter i samverkan, gemensam tid i arbetslaget för reflektion
- Värderingar ventilerades, var står du, var står jag

Flera studiebesök gjordes också på olika familjecentraler i syfte att få möta kollegor med erfarenhet av verksamheten. Samordnaren/Förskolläraren fick gott om tid för att bygga upp öppna förskolan. Tiden fram till invigningen arbetades det även med att bygga upp en hemsida, trycka upp broschyrer om verksamheten, sprida information ut i närområdet, knyta kontakter, dokumentera. Och sist men inte minst planera invigningen av Familjecentralen Skogstorp.

Målsättning med Familjecentralen Skogstorp

Det övergripande målet för familjecentralen i Skogstorp är att *genom samverkan få en helhetssyn på familjers livssituation för att främja god hälsa hos barn 0-6 år och deras föräldrar.*

Detta uppnås genom att:

- Erbjuder en nära mötesplats
- Stärker det sociala nätverket runt barnen och deras föräldrar
- Hitta arbetsformer där barn och föräldrar blir delaktiga och kan påverka verksamheten
- Erbjuder lättillgängligt stöd
- Vara ett kunskaps- och informationscentrum
- Utveckla god samhällelig service
- Verka för ökad integration, kunskap och förståelse mellan olika kulturer

"Forskning visar att vänner och socialt nätverk är väsentligt för barns hälsa. Att barns hälsa hänger samman med hur familjen och då speciellt mamman mår vet man också. Genom familjecentralerna byggs en struktur för att stärka kända friskfaktorer för de yngre barnen."

www.familjecentraler.se

Kommunstyrelsens ordförande
Ingemar Johansson och
primärvårdsnämndens
ordförande Inger Svensson

4. Nu kör vi igång...

Invigning

Familjecentralen Skogstorp erbjuder en mötesplats där alla ska känna sig välkomna. Att vara sedd, att vara trygg, att duga och att vara behövd är viktigt för liten som stor. Vi arbetar för att ge barn och föräldrar en hälsosam start tillsammans här i livet och skapar möjligheter för olika forum för att utvecklas som förälder.

Familjecentralen Skogstorp invigdes i slutet av januari 2005. I vanliga fall klipper man ett band när man inviger någonting. I Skogstorp knöt man istället ihop bandet för att symbolisera samarbetet mellan kommun och landsting. Efter skönsång framfört av elever på Skogstorpsskolan bjöds det in till öppet hus.

"Vi har idag en stor kunskap om hur människor fungerar, dels kroppsligt, dels psykologiskt. Men när det gäller att knyta ihop saker och ting har vi en del kvar att utveckla" sade Ingemar Johansson som menade att den nya familjecentralen var ett viktigt steg på vägen.

Öppna förskolan

"Hjärtat i familjecentralen"

Den öppna förskolan som präglas av värme, gemenskap och glädje fungerar som navet i vår verksamhet. En arena där allt kan hända och där människor dels utvecklas av egen kraft, dels "fångas upp" och får stöd och kraft att gå vidare själva. Hit kan man komma för att träffa andra barn och föräldrar/vuxna. De olika aktiviteterna på öppna förskolan stimulerar till lek och öppnar upp för många viktiga möten inte bara mellan barnen utan lika viktigt är mötet mellan vuxna - vuxna och vuxna - barn. I de vardagliga stunderna möts olika åldrar, vilket främjar utveckling och ömsesidigt lärande.

Här finns möjlighet till sång, rytmik, rim och ramsor, fingerlek, sagostund, skapande och mycket annat. Människor från olika kulturer möts och då är sång och dans bra redskap för förståelse och för att känna glädje och gemenskap. Det är en möjlighet att få öva det nya språket i en lekfull och trygg miljö.

"Stor vikt läggs också vid skapande verksamhet och vid barns språkutveckling. Genom att arbeta med uttrycksformer som bild, sång och musik, drama, dans och rörelse främjar förskolan barns allsidiga utveckling och lärande."

Allmänna råd för öppna förskolan

Redan i inledningsskedet var vi överens om att öppna förskolan också skulle användas som väntrum för BVC. Främsta anledningen var att eftersom alla besöker BVC så får också alla möjlighet att stifta bekantskap med den öppna förskolan. Lokalen används för vårt gemensamma arbete både i grupp - och i öppen verksamhet. Där knyter vi kontakter med barnfamiljerna i ett tidigt skede. Personalen blir välbekanta ansikten för besökarna.

Vi som arbetar på familjecentralen försöker att så långt som möjligt skapa en avstressande miljö, att bara få vara, att känna sig sedd och bekräftad för den man är.

Vår ambition är att se:

- Vem är barnet?
- Vilka är föräldrarna?
- Vad har de med sig i bagaget?

Att fånga det friska, främja detta samt arbeta för att stödja föräldrarna utifrån deras olika behov. Att skapa utrymme för lugn och ro tillsammans med sitt/sina barn. Öppna förskolan, navet i verksamheten - mötesplatsen för liten och stor.

BVC på Familjecentralen

"Först och främst arbetar vi utifrån Barnhälsovårdens mål och uppdrag"

- Att främja barns hälsa, trygghet, utveckling samt förebygga ohälsa
- Alla barn skall ha tillgång till barnhälsovård

BVC - sjuksköterskans uppgifter består i att göra fortlöpande hälso-, syn- och hörselkontroller samt ge rekommenderade vaccinationer.

Förutom de traditionella uppgifterna utökas möjligheterna att i samverkan med förskollärare och socionom tidigt se och göra något åt små (och stora) problem som kan uppkomma i en småbarnsfamilj. Att flera yrkeskategorier finns under samma tak ger ett unikt tillfälle att enkelt och smidigt ta hjälp av varandras kunskaper och erfarenheter.

Några metoder för tidigt föräldrastöd

- Hembesök erbjuds alla föräldrar med nyfödda barn samt familjer som är nyinflyttade. Även föräldrar till adoptivbarn, kommunplacerade flyktingar och familjer med särskilda behov erbjuds hembesök. BVC - sjuksköterskan informerar då om att familjecentralen finns, och vad denna står för och kan erbjuda i form av öppen förskola, råd- och stödsamtal m.m.
- Föräldrastöd i grupp ges vid våra Babycaféer
- Individuellt stöd
- Med hjälp av en enkel självskattningsskala, Edinburgh Postnatal Depression Scale (EPDS), kan man lättare upptäcka mammor med depression eller tecken på depression och erbjuda dem olika typer av hjälp. Denna metod används och är ett screeningförfarande. Alla mammor erbjuds att fylla i tio frågor om hur de mår. Detta sker när barnet är tre månader. Med några få undantag, svarar alla på frågorna
- Hälsoupplysning om barns utveckling och behov
- Hälsovård i förskolan. BVC - sjuksköterskan besöker förskolorna i sitt område minst en gång årligen

Övrig samverkan

Vi samverkar med barnomsorg och skola. Likaså finns det utarbetade rutiner för samverkan med övrig primärvård, mödra- och barnhälsovårdspsykolog, barnläkare, mödrahälsovård, förlossning, BB och folk-tandvård. Specialist i barn- och ungdomsmedicin, är knuten till BVC, som konsult, då BVC-läkaren inte är barnläkare. Vi har nära tillgång och utarbetade kontaktvägar till logoped, dietist, ortoptist, sjukgymnast, socionom och habilitering.

"Ökat intresse för psykosociala frågor har gjort att BVC:s uppgifter och ansvarsområde har utökats och förändrats. Barnets och familjens psykosociala situation har kommit att uppmärksammas betydligt mer under de två senaste decennierna."

Familjecentralen, Stiftelsen Allmänna Barnhuset

Förebyggande socialtjänst

Som socionom på familjecentralen är rollen bland annat att lära känna föräldrar och barn i ett tidigt skede för att vid eventuella behov och svårigheter kunna erbjuda råd och stöd. Redan från början beslutade projektgruppen enhälligt att socionomen skulle arbeta enbart förebyggande med råd och stöd och skapa förutsättningar för möten och goda samtal.

I arbetet ingår att vara delaktig på föräldragruppsträffarna, baby-café, planera och ansvara för olika teman. I övrigt går arbetet i stora drag ut på att vara lyhörd och kreativ i "stunden" för att på så sätt uppfatta föräldrarnas olika behov utifrån deras föräldraroll. Därför sker mycket av arbetet på "golvet" bland barnen och föräldrarna, mitt i leken, runt fikabordet, vid en aktivitet etc.

5. Samverkan

Föreningen för Familjecentraler (FFF) definierar samverkan

Samverkan mellan de olika yrkesgrupperna är en förutsättning för en fungerande familjecentral. Den främsta vinsten med samverkan mellan många yrkeskategorier kring barn och barnfamiljer är att den ökar förmågan att upptäcka och tillgodose behov bland barnfamiljer i ett upptagningsområde. Samverkan innebär också att man får bättre förutsättningar att skräddarsy lösningar för ett specifikt behov.

FFF definierar samverkan:

Modellen har sitt ursprung i en definition som fastslogs av kommun och landstingsförbunden redan 1976.

En vanlig invändning mot samverkan är att det skulle finnas risk att yrkesrollerna flyter ihop. Men tvärtom har det visat sig att yrkesrollerna blir tydligare. Det beror på att man kan remittera vidare istället för att ikläda sig en yrkesroll man kanske inte behärskar. Alla kan istället koncentrera sig på sin egen yrkesroll. Genom att arbeta så nära andra yrkeskategorier, framstår den egna yrkeskompetensen tydligare.

Husmöte

Husmöte har vi varje vecka då vi träffas 1 timma. Här ges tid för tankar, reflektioner, frågor och funderingar. Vi pratar om våra yrkesroller och delger varandra information för att stärka vårt samarbete. Denna tid prioriteras av alla i arbetslaget. Samordnaren har ansvar för dessa möten. Genom att samverka kan vi få en mer mångsidig bild av familjernas behov och önskemål. Att arbeta nära varandra och genom våra olika yrkeskompetenser får vi ett bredare perspektiv. *"Vi ser med olika glasögon"* och tillsammans ser vi mer.

"Avsätt under första och möjligen andra året, tid för samverkan. Det betalar sig genom att samverkan på sikt sparar tid, istället för att kosta tid. Försök rent fysiskt att skapa så stora och gemensamma mötesytor som möjligt. Inte bara rumsligt utan även tidsmässigt."

Att verka tillsammans – en bok om familjecentraler

Goda grannar

Många är vi som pratar om tidiga insatser och hur viktigt det är!

Förskola/Skola

Vintern 06-07 initierade vi till möten mellan personalen på familjecentralen och elevvårdsteamet på skolan (skolsköterska, kurator och specialpedagog). Syftet var att hitta samarbetsformer för att så tidigt som möjligt kunna stödja de familjer som behöver det. Vi möter alla samma familjer men i olika faser och situationer. Vi har nu god kännedom om varandra och har lättare att ta kontakt vid behov. Vi har gemensamt skrivit en folder som ska kunna delas ut till föräldrar vid behov. Foldern heter "Vi finns för er, samverkan mellan oss sker med er tillåtelse". Vår gemensamma målsättning är att främja barns hälsa, trygghet och utveckling.

"Den främsta vinsten med samverkan mellan många yrkeskategorier kring barn och barnfamiljer, är att den ökar förmågan att upptäcka och tillgodose behov bland barnfamiljer i ett upptagningsområde. Samverkan innebär också att man får bättre förutsättningar att skräddarsy lösningar för ett specifikt behov."

Att verka tillsammans – en bok om familjecentraler

Hälsogrupp

I hälsogruppen finns olika organisationer representerade som skola, pensionärsförening, kyrka, bibliotek, fritidsgård, företagare, primärvård, familjecentral m.fl. Hälsogruppen träffas regelbundet för att få en överblick av hälsoläget i området. Det stora hälsofrämjande arbetet sker ute i olika organisationer som studiecirklar, resor, föreläsningar, aktiviteter, sångkör, nattvandring, hälsopromenader, matlagnings- och barnolycksfallskurs för småbarnsföräldrar m.m.

Hälsogruppens lokala målsättning:

"Att engagera och få varje invånare delaktig i arbetet för en bättre hälsa och miljö. Genom att värna om livsmiljön och livskvaliteten bygger vi en framtid för våra barn och barnbarn"

6. Verksamheten på Familjecentralen Skogstorp

Babycafé

Till babycafé kommer de nyblivna föräldrarna när barnet inte är mer än några veckor.

Babycaféträffarna ersätter föräldragruppsträffarna som BVC-sköterskan förr hade 5-6 gånger under det första levnadsåret. På babycaféerna som vi har en eftermiddag i veckan erbjuder vi familjerna ett större utbud och variation.

Teman som förekommer är t.ex:

- Att röra sig och må bra i kroppen
- Att bli förälder; omställningen, reaktioner och förväntningar
- Att räkna till som förälder
- Avslappning och Beröringslek

Vid olika tillfällen bjuder vi in resurser utifrån som t.ex. logoped, sjukgymnast, tandsköterska, bibliotekarie, barnhälsovårdpsykolog. Föräldrarna väljer själva hur lite eller hur mycket man vill vara med. Vi bjuder in föräldrarna till delaktighet kring val av olika teman. Det är viktigt att föräldrarna uppmuntras att delta i samtalen kring temat.

Att arbeta med delaktighet ligger i linje med Ottawa manifestet som beskriver en strategi för en bättre hälsa för befolkningen. Man definierar Health promotion som "Den process som ger människor möjlighet att öka kontrollen över den egna hälsan och förbättra den".

Föräldrarnas erfarenheter är viktiga och deras behov av att uttrycka och få prata om "litet" som "stort" utgör grunden för barnfamiljerna vi möter. Även om personalen har planerat innehåll och information är det också vår uppgift att se till att det blir en dialog. Ett verkligt möte mellan människor i en grupp uppstår om alla känner att de kan bidra med egna tankar och erfarenheter. För att få igång en dialog har vi ibland använt oss av bilder. Föräldrarna väljer själva en bild. Hon/han beskriver sin känsla och/eller tankar om det man ser i bilden. Som inledning på babycaféet inleder vi med "sjunga, gunga, vaggas". Det är en blandning av sånger och ramsor för det lilla barnet. På babycafé deltar arbetslaget tillsammans. Det är en trygghet för föräldrarna att få kontakt med alla på familjecentralen. Och för personalen ger just en sådan samverkanssituation, en helhet och ett "gemensamt vi".

Tvillinggrupp

Att bli tvillingförälder kan kännas omtumlande - dubbel glädje och dubbelt så mycket jobb, eller?

Tvillingträffar är något som har efterfrågats. Tvillingföräldrarna är inte många men för dem har det varit viktigt att vi har haft möjlighet att skapa en mötesplats. Det är av stor vikt att få utbyta erfarenheter med andra föräldrar som fått tvillingar. Vid träffarna är personalen med och ger stöd och råd kring aktuella frågor. Inbjudan skickas ut till MVC och övriga BVC i Falkenbergs kommun så att fler tvillingföräldrar har möjlighet att träffas på Familjecentralen Skogstorp.

Spädbarnsmassage

Kär-lek

Förskolläraren hade tidigare arbetat med massage i förskolan och hon gick därför en instruktörsutbildning i spädbarnsmassage. Under dessa två år som gått har vi erbjudit kurs i spädbarnsmassage till alla nyblivna föräldrar. Kursen omfattar 6 träffar och det är 5-6 föräldrar (oftast mamman) och barnen som träffas. Under hösten -07 har det sista kurs-tillfället förlagts till kvällstid för att göra det möjligt även för pappan eller annan närstående att få prova på massagen samt träffa gruppen.

Forskning visar att spädbarnsmassage är ett enkelt sätt för föräldrarna att med medveten och kärleksfull beröring fördjupa och stärka kontakten mellan föräldrar och barn. Massagen öppnar både den vuxnes och barnets sinnen och man blir lyhörd för varandra. Det ger barnet en bra start i livet. Vid kurstillfällena ges det tillfällen till samtal kring barns utveckling, gråt, barnets olika medvetenhetsstadier, amning/tillägg m.m. Att vara i en liten grupp ger trygghet, nya sociala kontakter och ett erfarenhetsutbyte.

"De djupa, känslomässiga band som skapas under spädbarnstiden lägger grunden för ett helt liv av tillit, oräddhet, lojalitet, tillförsikt och kärlek."

Vimala Mc Clures, Spädbarnsmassage

Småbarnsrytmik

Som en vidareutveckling av babycaféet har vi startat ”småbarnsöppet, 0-18 månader”. Under denna stund passar vi på att erbjuda småbarnsrytmik. Rytmen finns med oss genom hela livet. Det börjar redan hos det lilla fostret i mammas mage där det upplever hennes pulsslag. När barnet föds bär det med sig en egen rytm, sina egna pulsslag. När det är småbarnsrytmik bjuder vi upp våra små barn på en dans med små, små steg. Här dansas både samba och vals. Vi sjunger de välkända sångerna och för vårt kulturarv vidare. När man ser glädjen hos barn och föräldrar som ”förlorar sig i varandra” vet man att det här är bra! För barnen finns det ingen vackrare röst än mammas eller pappas. Det finns många föräldrar som inte tycker att de kan sjunga men hos oss på familjecentralen sjunger vi hellre än bra!

”Det lättaste språket att lära sig är musikspråket. Man behöver inte plugga glosor och läsa grammatik för att förstå det. Det enda man behöver göra är att öppna sitt innersta rum och lyssna.”

Små, små steg, Diana Stigson Hadarsson

3-års kontroll

Förskollärare och BVC - sjuksköterska har utarbetat en metod att samverka vid denna kontroll. Där ingår föräldrafrågor kring barnets språk, direktobservation kring barnets förmåga att medverka och koncentrera sig, förstå meningar och benämna bilder/föremål, tala i meningar på minst tre ord och tillväxtkontroll. Fem, sex barn bjuds in till en träff. Vissa observationer görs av BVC-sjuksköterskan och andra av förskolläraren. Vid samlingarna med barnen och föräldrarna sjunger vi gemensamt ett par sånger och läser en bok med hjälp av ett material kallat ”Språkväskan” (framtaget i ett projekt som kallas ”Med språket framför sej”). Därefter får föräldrarna möjlighet att ställa frågor. De erbjuds även enskilda samtal om de så önskar. Vid tillfället delas det ut ryggsäckar till barnen från Barnens Hälsoklubb. Ryggsäckarna innehåller bl.a. tandborste, reflex, cd-skiva med sång- och rörelselekar, ”tips-boken” med bl.a. bra och nära utflyktsmål i kommunen. Ryggsäcken är finansierad av Folkhälsa Falkenberg.

7. Två år efter starten – Hur gick det sen?

Dags för uppföljning

Efter att verksamheten på Familjecentralen Skogstorp varit igång i 2 år påbörjades processen med att arbeta fram en ny enkät för att kunna utvärdera familjecentralens verksamhet. I dokumentet Barn och Ungdomspolicyn i Falkenbergs kommun betonas vikten av en djupgående uppföljning för att se om de uppsatta målen för familjecentralen har uppnåtts d.v.s. att arbetsmetoderna verkligen kommit barnfamiljerna till nytta och om det mer informella samarbetet har haft en förebyggande effekt.

Enkätstudie

Tillsammans med FoU-enheten, primärvården Halland arbetade personalen på familjecentralen fram en ny enkät som dels utgick från ”enkäten före start” och som dels innehöll nya frågeställningar kopplade till familjecentralens verksamhet. Enkäten har styrts av de mål som verksamheten har som grund. Se sid. 13.

Enkäten delades ut till alla föräldrar som besökte Familjecentralen Skogstorp från och med den 15 januari 2007 fram till dess att 100 enkäter var ifyllda. Det var frivilligt att besvara enkäten och svaren behandlades anonymt d.v.s. svaren kunde ej kopplas till person. Respektive deltagare fick själv stoppa den ifyllda enkäten i ett kuvert, klistra igen det och lägga det i en brevlåda på familjecentralens kontor. Med enkäten följde ett informationsblad till föräldern med en kort information om syftet med enkäten.

Vilka besvarade enkäten?

Alla svensktalande föräldrar med barn över två månader som kom till öppna förskolan/väntrum BVC fick förfrågan av förskolläraren om de ville vara med i enkätundersökningen.

Ingen som blev tillfrågad tackade nej till att delta i studien. Vid tre tillfällen översattes enkäten till hemspråket då icke svensktalande/läsande föräldrar av eget intresse ville vara med i enkätundersökningen. Denna översättning gjordes av annan besökare med samma hemspråk. Övriga föräldrar som inte kunde läsa och förstå svenska samt förstagångsföräldrar med barn under två månader exkluderades ur studien.

Statistiken vid resultatredovisningen omfattade frekvensmätning av respektive fråga (%) samt korskörning mellan olika frågor. Alla frågor korskördes mot utbildning och ålder. Lågutbildade innefattade de med 9-årig grundskola/gymnasieskola och högutbildade de med högskola/universitet. Åldersindelningen var äldre födda 1975 eller tidigare och yngre födda 1976 eller senare.

Resultat

Beskrivning av familjerna som var med i studien.

Av de 100 personer som besvarade enkäten var 84 % kvinnor och 16 % män. Den äldsta föräldern var född 1950 och den yngsta 1986. Drygt hälften av föräldrarna var födda 1976 eller senare.

BOENDE	Hyreslägenhet 10 % Insatslägenhet/bostadsrätt 6 % Radhus/villa 79 % Övrigt boende 5 %
UTBILDNING	9 årig grundskola 8 % Gymnasieskola 43 % Högskola/universitet 38 % Annan utbildning 11 %
CIVILSTÅND	Gift/sambo 90 % Ensamstående 8 % Annat 2 %
FAMILJEBILD	Antal barn; 1 barn 46 % 2 barn 41 % 3 barn eller fler 13 % Barnets ålder; 0-1 år 37 % 1-3 år 42 % 3 år och uppåt 21 %
SYSSELSÄTTNING	Yrkesarbetar heltid/deltid 66 % Studerar/praktiserar 4 % Arbetssökande 9 % Annat 3 % Besvarade ej frågan 18 % Vid studiens genomförande var 61 % föräldralediga.

HÄLSOTILLSTÅND

Mycket bra 44 %
Bra 50 %
Någorlunda 5 %
Dåligt 1 %

STRESS

Inte alls 40 %
I viss mån 47 %
Ganska mycket 12 %
Väldigt mycket 1 %

TRIVS MED LIVET

Resultat, se bild och tabell nedan.

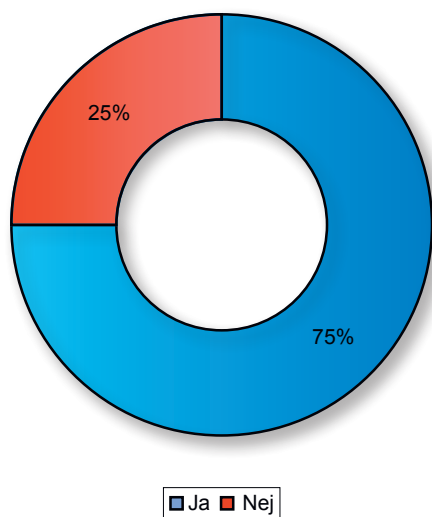
På frågan *"Hur trivs du med livet just nu"* fick man sätta en siffra mellan 1-100, där 1 var sämsta värdet och 100 det bästa värdet.

Redovisning av enkätsvar kopplat till målsättning för Familjecentralen Skogstorp

ÖVERGRIPANDE MÅL: Genom samverkan få en helhetssyn på familjers livssituation för att främja god hälsa hos barn 0-6 år och deras föräldrar.

FRÅGA: Upplever du att det finns en samverkan mellan olika yrkesgrupper på familjecentralen?

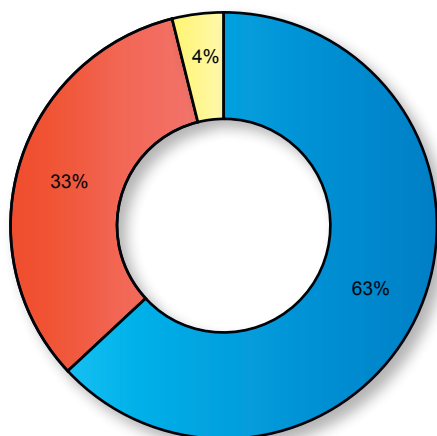

Reflektion:

Att bygga en familjecentral är en process som måste få ta tid. Verksamheten har utvecklats efterhand och utifrån familjernas behov. För oss i arbetslaget har det varit viktigt att avsätta tid för att stärka samarbetet genom "husmöten", gemensamma studiebesök, fortbildning, handledning, "kick-off" m.m. Varje vecka arbetar vi tillsammans på öppna förskolan där vi möter föräldrarna och barnen i olika aktiviteter.

MÅL: Erbjuda en nära mötesplats

FRÅGA: Känns det viktigt med familjecentralen som mötesplats?

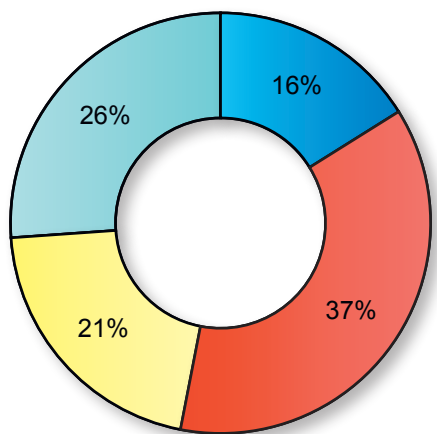

■ Mycket viktigt ■ Ganska viktigt ■ Mindre viktigt

Reflektion:

Det är viktigt att en mötesplats är lättillgänglig och ligger centralt i ett område vilket vår familjecentral gör. Den riktar sig till alla. Inledningsvis kom våra besökare från närområdet. Nu har vi också många småbarnsfamiljer från andra delar av kommunen. På familjecentralen kan man knyta nya kontakter på ett enkelt sätt. Klimatet är öppet och föräldrarna blir sedda, lyssnade på, får information och ser att barnen har glädje av att vara här.

FRÅGA: Hur ofta besöker du familjecentralen?

■ Flera gånger i veckan ■ En gång i veckan ■ Varannan vecka ■ Sällan

Reflektion:

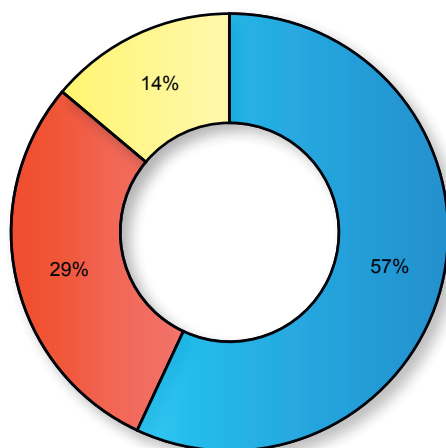
Drygt hälften besökte familjecentralen en eller flera gånger i veckan. Besöken blev glesare allt eftersom föräldrarna började arbeta/studera.

Vid en uppdelning av frågan utifrån ålder kunde ses att de yngre föräldrarna, födda -76 eller senare besökte oss oftare än de äldre, födda -75 eller tidigare. De äldre har kanske barn sedan tidigare, mer erfarenhet och känner sig säkrare i sin föräldraroll. De yngre befinner sig i en ny situation och är öppna för allt som rör föräldraskapet.

Alla föräldrar har mer eller mindre ett behov av att möta andra vuxna. Med öppna förskolans generösa öppettider och personalens lyhördhet är verksamheten flexibel och ändras för att nå så många som möjligt.

MÅL: Stärka det sociala nätverket runt barnen och deras föräldrar

FRÅGA: Har ditt kontaktnät utökats sedan du började besöka familjecentralen?

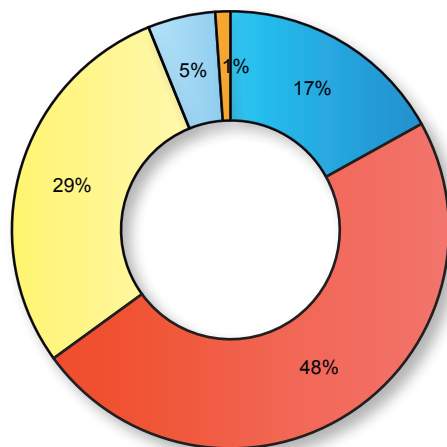

■ Ja ■ Nej ■ Vet ej

Reflektion:

Vid en uppdelning av frågan utifrån ålder och utbildning kunde ses att de yngre jämfört med de äldre har fått ett större kontaktnät. De högutbildades kontaktnät hade utökats mer än för de lågutbildade. I vårt område finns många nyinflyttade, både från när och fjärran. Att ha ett nätverk har stor betydelse när andra viktiga personer bor långt bort. Då kan ett ställe som familjecentralen bidra till ett utökat kontaktnät. Det underlättar för många att man har en bokad tid på BVC som gör att man stiftar bekantskap med öppna förskolan naturligt.

FRÅGA: Stannar du och pratar med föräldrar du träffat på familjecentralen om du stöter på dem någon annanstans?

■ Ofta/alltid ■ Ganska ofta ■ Ganska sällan ■ Sällan/aldrig ■ Bortfall

Reflektion:

Reflektion:

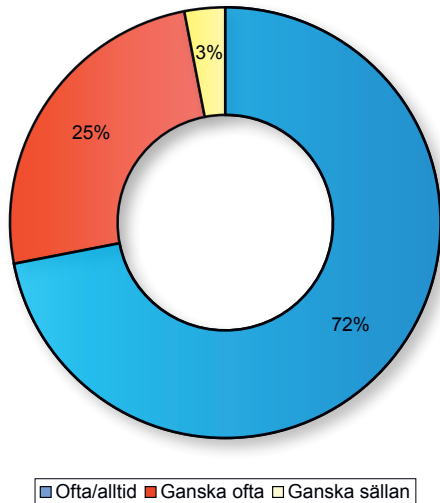
Resultatet visade att de flesta föräldrar stannade och pratade med varandra utanför familjecentralens verksamhet ofta/alltid eller ganska ofta.

Vid en uppdelning av frågan utifrån ålder och utbildning kunde ses att de yngre besökarna stannade oftare än de äldre. Utbildning saknade betydelse.

Familjecentralens verksamheter bidrar till att fler familjer möts och nya kontakter knyts.

MÅL: Hitta arbetsformer där barn och föräldrar blir delaktiga och kan påverka verksamheten

FRÅGA: Då du deltar i en aktivitet, känner du då gemenskap och delaktighet?

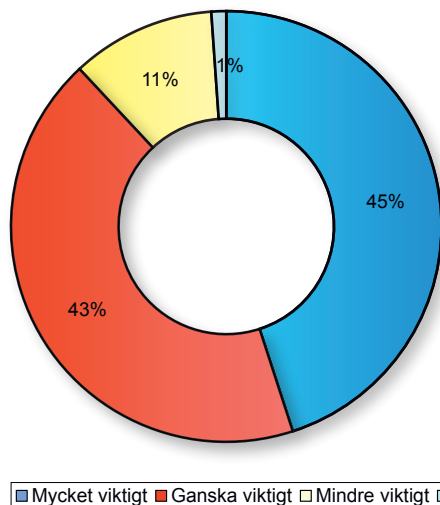

Reflektion:

Resultatet visade att vi är på rätt väg i vår strävan att skapa en öppen atmosfär, en trygg miljö där man vågar uttrycka sig och där man känner sig sedd och bekräftad. Vi kunde se en marginell skillnad i att de högutbildade kände ofta/alltid gemenskap och delaktighet i högre grad än de lågutbildade. Kanske kan det bero på att de är vana från studietiden att ta för sig och vågar mer?

MÅL: Erbjuder lättillgängligt stöd

FRÅGA: Tycker du att det är viktigt att få stöd i din föräldraroll?

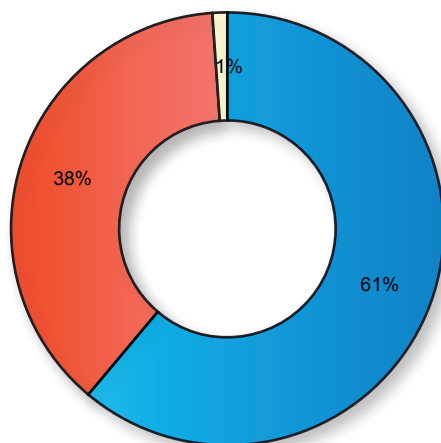
Reflektion:

Resultatet visar på att de flesta ansåg att det var viktigt att få stöd i sin föräldraroll. Vid en uppdelning av frågan utifrån utbildning kunde ses att de högutbildade jämfört med de lågutbildade tyckte att det var mycket viktigt att få stöd i sin föräldraroll.

Föräldrakommentar; ”mycket viktigt - framför allt när barnen är riktigt små, då har man ju ett stort behov av bekräftelse i sin nya roll.”

FRÅGA:

Upplever du att du kan få stöd i din föräldraroll på familjecentralen?

■ Ofta/alltid ■ Ganska ofta ■ Sällan/aldrig

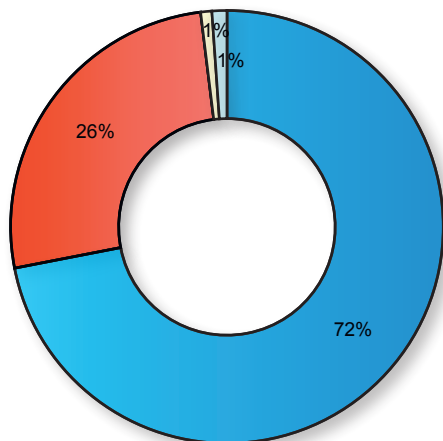
Reflektion:

Resultatet visade att så gott som alla upplevde att de kunde få stöd ofta/alltid eller ganska ofta i sin föräldraroll på familjecentralen. Alla i personalen möter familjerna i ett tidigt skede i och med deras besök på BVC. Genom att vi har olika yrkeskompetenser erbjuder vi ett brett föräldrastöd genom t e x individuella stödsamtal, riktade gruppsamlingar och öppna föräldragruppträffar.

Vid en uppdelning av frågan utifrån ålder och utbildning kunde ses att de yngre i högre grad upplevde att de fick stöd ofta/alltid jämfört med de äldre. Även de högutbildade upplevde i högre grad att de fick stöd ofta/alltid jämfört med de lågutbildade.

FRÅGA:

Kan du lätt få kontakt med personalen när du behöver ta upp en fråga?

■ Ofta/alltid ■ Ganska ofta ■ Ganska sällan ■ Sällan/aldrig

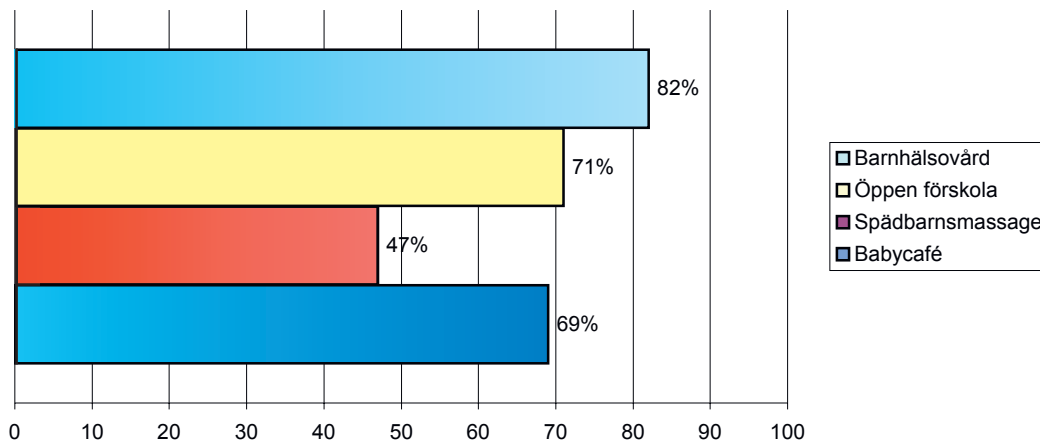
Reflektion:

Resultatet visade att så gott som alla upplevde att de ofta/alltid eller ganska ofta lätt fick kontakt med personalen när de behövde ställa en fråga. Det är viktigt med ett öppet klimat och att personalen är lyhörd och inbjuder till en dialog där relationerna kan utvecklas på ett tryggt sätt.

MÅL: Vara ett kunskaps- och informationscentrum

MÅL: Utveckla god samhällelig service

FRÅGA: Har du besökt någon eller några av följande verksamheter på familjecentralen?

Reflektion:

Barnhälsovård

Av tradition går de allra flesta till barnhälsovården. BVC har varit en samhällelig service så länge som den funnits. Av de som svarade på enkäten tillhörde 82% BVC på familjecentralen i Skogstorp, övriga tillhörde andra BVC.

Öppen förskola

Många besökte den öppna förskolan, 71 %. Detta var och är fortfarande en populär verksamhet som lockar många besökare. Den öppna förskolan ger barn och föräldrar möjligheter till lek och stimulans, samspel och gemenskap samt pedagogiskt stöd till familjerna. Öppna förskolan fungerar som en kontaktpunkt för socialt umgänge i området men även för andra familjer som bor i andra delar av Falkenberg.

Spädbarnsmassage

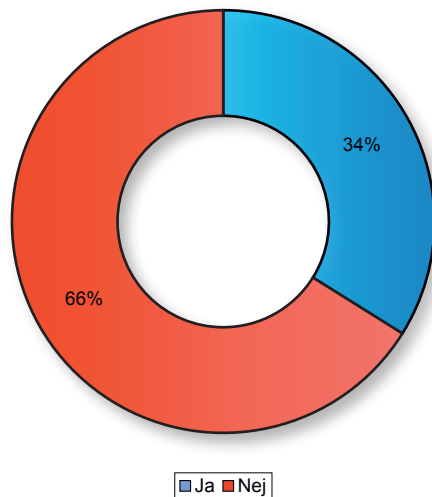
Det var 47 av de 100 svarande som hade deltagit i spädbarnsmassagekurs. Denna kurs har erbjudits till de nyblivna föräldrarna under de senaste 2 åren. Det är ett lättillgängligt stöd som stärker anknytningen mellan barnet och föräldern. Vid en uppdelning av frågan utifrån utbildning kunde ses att det var fler högt utbildade som gick på kurs i spädbarnsmassage jämfört med lågutbildade.

Babycafé

Resultatet visade att 69 föräldrar deltog i våra babycaféer, som är våra öppna föräldragruppträffar. Det positiva resultatet visar att babycaféet är en mötesplats där småbarnsföräldrarna känner sig delaktiga i verksamheten. Vid en uppdelning av frågan utifrån ålder kunde ses att det var fler yngre föräldrar som deltog jämfört med de äldre.

MÅL: Verka för ökad integration, kunskap och förståelse mellan olika kulturer

FRÅGA: Skulle du vilja lära dig mer om andra kulturer på familjecentralen?

Reflektion:

Resultatet visade att intresset för att lära sig mer om andra kulturer på familjecentralen varierade. 34 personer svarade Ja på frågan. Vid en uppdelning av frågan utifrån ålder och utbildning kunde ses att äldre och högutbildade var mer intresserade jämfört med yngre och lågutbildade. På familjecentralen är barnet och familjen i centrum oavsett var de kommer ifrån. Integrationen sker på ett naturligt sätt genom möten mellan människor med olika bakgrund och nationalitet.

Förslag på hur man kan arbeta med integration gavs av några föräldrar;

- Matlagning
- Musikstunder
- Dans
- Familjer med annan bakgrund kunde berätta och visa bilder hur de bodde i sitt hemland
- Fira traditioner från olika kulturer

8. Avslutande reflektion och framtids tankar

Dags för uppföljning

Det övergripande målet för Familjecentralen Skogstorp är att genom samverkan få en helhetssyn på familjers livssituation för att främja god hälsa hos barn 0-6 år och deras föräldrar. Av enkätsvaren att döma har vi kommit en bra bit på väg. Besökarna upplever att det finns en samverkan mellan olika yrkeskategorier och att de kan få stöd på ett tidigt stadium. De tycker också att det är lätt att ta upp olika frågeställningar när de har behov av det.

Att arbeta tillsammans med våra olika kompetenser har dels stärkt den egna yrkesrollen dels stärkt vårt gemensamma team. Var och en kan koncentrera sig på sin egen uppgift och remittera vidare på ett enkelt sätt. Arbetet förenklas och blir effektivare när man kan hitta nya infallsvinklar i mötet med familjerna. Det blir även enkelt för föräldrarna i kontakten med oss.

Grunden i familjecentralens verksamhet bygger på en god samverkan. Vi har insett att den måste få tid för att "sätta sig". Först nu efter tre år märker vi att besökarna vet vilka vi är och vad de kan använda oss till. Att kunna erbjuda ett lättillgängligt stöd i närområdet underlättar för föräldrarna att söka hjälp i ett tidigt skede. Vi ser t ex att antalet samtalskontakter har ökat den sista tiden.

Vitsen med att vi vänder oss till alla gör att vi även fångar upp de flesta som har större behov av vår hjälp. Vår gemensamma arena "öppna förskolan" som även fungerar som BVC:s väntrum är en framgångsfaktor. Det är "ofarligt" att besöka familjecentralen. Föräldrarna väljer själva hur mycket eller hur lite de vill ta upp att prata om. Ibland är det "bara" samvaron med andra föräldrar som är behovet.

En bra start i livet är ovärderligt ur ett folkhälsoperspektiv. Vi kan med relativt små medel stödja och stärka föräldrarna att tro på sin egen kompetens, intuition och problemlösningsförmåga. Vårt stöd kan bidra till en trygg relation mellan barn och föräldrar, vilket i sin tur ger skydd mot psykisk ohälsa under uppväxtåren och senare i vuxen ålder.

På familjecentralen är många av besökarna föräldrar med utländsk bakgrund. Vi försöker skapa en miljö där alla känner sig sedda och bekräftade. (Vi har medvetet valt att arbeta med integrationen på detta sätt). Genom att skapa en mötesplats för alla får vi många vinster. Det blir ett naturligt möte mellan olika kulturer. Barnen leker med varandra och föräldrarna försöker kommunicera med eller utan ord!

I enkäten ställdes frågan; "Skulle du vilja lära dig mer om andra kulturer på familjecentralen?" Många svarade nej på frågan. Vi tror inte att föräldrarna som besöker familjecentralen är ointresserade av att lära sig mer om andra kulturer men syftet med att besöka familjecentralen är att träffa andra föräldrar med barn oavsett bakgrund.

Det har väckts tankar hos oss kring olika sätt att utvärdera verksamheten som t ex hur vi mer kontinuerligt kan följa upp våra olika aktiviteter på ett enkelt sätt och dessutom göra föräldrarna mer delaktiga. I en framtid kanske vi även kommer att göra en fördjupning av de inkomna svaren genom att djupintervjua ett urval av de besökande föräldrarna för att få ytterligare kunskap om hur "vår" målgrupp ser på familjecentralen och dess verksamhet. Kanske man då även kunde få kunskap om varför lågutbildade respektive högutbildade svarar olika på de olika frågorna. De sociala skillnaderna i samhället ökar varför denna kunskap är mycket intressant både ur ett folkhälsoperspektiv men även i den praktiska verksamheten på familjecentralen – i mötet mellan och i bemötandet av föräldrar och barn.

Vi har fått ett positivt gensvar som framkommer i enkätundersökningen. Därmed kan vi inte slå oss till ro. Vi är givetvis nöjda med vår verksamhet men det är viktigt att vara i ständig förändring och hålla sig ajour med utvecklingen och vad familjerna önskar och har behov av. Det är en utmaning vi har framför oss, att möta morgondagens föräldrar och barn för att tillsammans med dem göra det vi gör bra ännu bättre.

9. Referenser

Barnombudsmannen. Upp till 18 - fakta om barn och ungdom. Barnombudsmannen rapporterar, BR 2004:06.

Barnombudsmannen. Klara, färdiga, gå! Om de yngsta medborgarna och deras rättigheter. Barnombudsmannens årsrapport, 2007.

Falkenbergs kommun. Barn -och ungdomspolicy. 2006.

FN:s konvention om barnets rättigheter. Barnkonventionen 1989.

Folkhälsa Falkenberg. Vägen till bättre folkhälsa i Falkenberg. Folkhälsoplan för åren 2005 - 2010.

Folkhälsoinstitut. Att verka tillsammans - en bok om familjecentraler. 2000:10.

Kemp S. Parent-infant relationships and the role of the health visitor. J Fam Health Care 2008;18 (2):70-2.

Landstinget Halland, Kommunförbundet Halland. Folkhälsopolicy för Halland 2002 - 2008.

McClures V. Spädbarnsmassage. En handbok tillägnad nyblivna föräldrar. ICA Förlaget AB:2002.

Nyström K, Roth K, Svensson L. Barnmorskor vågar. PedEtik:2005.

Regeringens proposition. En förnyad folkhälsopolitik. 2007/08:110. Stockholm, 2008.

Skolverket. Allmänna råd för öppna förskolan. Stockholm, 2000.

Socialdepartementet: Mål för folkhälsan. Regeringens proposition 2002/03:35. Stockholm, 2002.

Socialstyrelsen. Folkhälsorapport 2005.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset. Att knyta an, en livsviktig uppgift. 2004:2.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset. Familjecentralen - integrerad verksamhet för barnets bästa. 2006:1

Stigson Hadarsson D. Små, små steg. 2006.

Samhällsmedicin, Barn och ungdomars hälsa. Kunskapsbaserat folkhälsoarbete för barn och ungdom i Stockholms län. 2002.

Uvnäs Moberg K. Lugn och beröring. Oxytocinets läkande verkan i kroppen. Natur och Kultur: 2000.

World Health Organization. The Ottawa Charter for health promotion. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 1986.

www.barnhuset.com

www.familjecentraler.se

www.fhi.se

www.regionhalland.se

www.who.dk

Närsjukvården
Landstinget Halland

FALKENBERG
Hitta det här